

**Shlaes, Amity & Denhart, Matthew (red.),
2021. *The Autobiography of Calvin Coolidge*.
Wilmington, Delaware: ISI Books.**

Anmälan av Benny Carlson

Fredagen den 3 augusti 1923 klev en 17-årig smålänning av Svenska Amerika Liniens S/S Drottningholm i New York. Han genomgick procedurerna på Ellis Island, fick en adresslapp på kavajslaget, roddes i land, marscherade med andra nyanlända på led till Grand Central Station, sattes på ett tåg norrut och lyftes av i New Haven, Connecticut. De närmaste tio åren skulle han uppleva det glada 20-talet och början på den stora depressionen: tempoarbete i vapen- och byggindustri, lönnkrogar, snabba bilar, bankrusningar (Carlson 2016).

Natten innan denna yngling satte sin fot på amerikansk jord blev Calvin Coolidge USA:s 30:e president efter Warren G. Hardings plötsliga frånfälle. Coolidge satt kvar som president under "the roaring twenties" fram till mars 1929 då han efterträddes av Herbert Hoover.

Harding hade avlidit i hjärtinfarkt på kvällen den 2 augusti. Hans sista ord lär ha varit "Det låter ju bra, gå på!". Vicepresidenten Coolidge befann sig i sitt barndomshem, en gård i Plymouth Notch, Vermont, och svor mitt i natten presidenteden inför sin far, som var notarius publicus, i ljuset av en fotogenlampa och med handen på familjebibeln.¹ I sitt första uttalande förklarade han som sitt mål att fullfölja Hardings politik.

Coolidge var vid tillfället 51 år och karakteriserades i *Svenska Dagbladet* (Eswe 1923, s. 1) enligt följande:

Han skildras som en typisk New Englands man av gamla stammen, rödlätt och mager med energiska anletsdrag och nästan till överdrift tystlåten. Han går bland Plymouths invånare under namnet "silent Cal" eller "cool Cal". Medan omdömet om Harding sammanfattas i att han var en "safe man" säges Coolidge vara en "strong man". Han är lugn och kallblodig, nästan sävlig och ingen har någonsin hört honom yttra två ord, där ett enda eller intet gjort lika tjänst. Han har rykte om sig att aldrig begå ett misstag och hans stora omdömesförmåga säges innehålla icke så litet förslagenhet.

1 Coolidge svors för säkerhets skull in en andra gång (i hemlighet) av en domare i högsta domstolen.

För dagens svensk torde namnet Coolidge inte få många klockor att ringa. Den bleka bilden av honom föreställer en låt-gå-liberal som sänkte skatter och inte var pigg på att reglera och reformera. Det är en bild som har fog för sig. Den brittiske historikern Paul Johnson (1998, s. 732) beskriver Coolidge som en "minimalistisk politiker": "Ingen annan på 1900-talet uttryckte mera elegant statens begränsningar och behovet av individuell strävan, som nödvändigtvis inbegriper ojämlikheter, för att befordra mänsklig lycka." Johnson (s. 734) ger Coolidge högt betyg: "Allt vi i dag kan säga utifrån fakta är att Coolidges minimalism rättfärdigades av händelserna. Coolidge-välståndet var stort, verkligt, utbrett om än inte allomfattande, och utan motstycke. Det var inte bestående – vilket välstånd är någonsin det?" Historieprofessorn Thomas Reeves (2000, s. 96) skriver om Coolidge: "Hans statsfilosofi var enkel och tydlig: ju mindre stat, desto friare och mer välmående folk." Samtidigt bidrog Coolidge till "att rädda det Republikanska partiets rykte och återupprätta förtroendet för regeringen".²

Litteratur saknas lika lite om Coolidge som om någon annan amerikansk president. Den senaste biografien, av historikern Amity Shlaes (2013), heter kort och gott *Coolidge*. Shlaes har tidigare gjort sig känd för bland annat sin kritiska syn på Hoovers och Roosevelts politik under den stora depressionen i *The Forgotten Man* (2007). Nu har hon, tillsammans med Matthew Denhart, publicerat en kommenterad och kompletterad nyutgåva av *The Autobiography of Calvin Coolidge*, som kom ut första gången 1929. Shlaes är ordförande i och Denhart chef för Calvin Coolidge Presidential Foundation och memoarerna är försedda med förklarande noter, bildsektion, efterord av tre av Coolidges barnbarnsbarn och ett urval av hans offentliga tal. Av redaktörernas inledning kan man möjligtvis ana varför det är aktuellt att damma av Coolidge. De citerar hans uttalanden om att fria människor styrs av principer och inte av potentater och att det är säkrast för landet om presidenten vet att han inte är en "stor man". Och de konstaterar (s. x) att "sådan blygsamhet förefaller märklig i våra dagar".

Låt oss botanisera i memoarerna och därefter i talen som Coolidge oftast skrev själv. Eftersom han var en man med principer som vägde sina ord på guldväg kommer jag att citera honom flitigt och för att göra honom rättvisa återge citaten i engelskt original.

Calvin Coolidge föddes 4 juli (av alla dagar) 1872 i den lilla staden (eller snarare byn) Plymouth Notch i Vermont. Fadern drev jordbruk och lanthandel. Modern dog när Calvin var 12 år gammal. Uppväxtmiljön kom att prägla hans livssyn (s. 20): "As I look back on it I constantly think how clean it was. There was little about it that was artificial. It was all close to nature and in accordance with the ways of nature. The streams ran clear. The roads, the woods, the fields, the people – all were clean."

2 Hardings presidentstyre kom att förknippas med en del skandaler.

Vid 13 års ålder började Calvin i internatskola i Ludlow, Vermont. Han fängslades av klassiska texter och började studera den amerikanska konstitutionen (s. 27): "The study of it which I then began has never ceased, and the more I study it the more I have come to admire it, realizing that no other document devised by the hand of man ever brought so much progress and happiness to humanity." Hans examensarbete 1890 handlade om retorik. Året därpå började han vid Amherst College i Massachusetts och studerade historia, klassiska språk, matematik, retorik och filosofi. Där insöp han en plikt känsla som 70 år senare skulle ge återklang i John F. Kennedys installationstal (s. 44): "The only hope of perfecting human relationship is in accordance with the law of service under which men are not so solicitous about what they shall get as they are about what they shall give." I stället för att fortsätta med akademiska juridikstudier valde han att praktisera vid en advokatfirma i Northampton, Massachusetts, och 1897 öppnade han egen advokatbyrå.

Därefter börjar Coolidge sin karriär i offentlig tjänst: stadsadvokat, medlem av delstatens representanthus och senat, borgmästare i Northampton och slutligen 1919 guvernör i Massachusetts. Vid sin sida hade han sedan 1905 hustrun Grace, social och utåtriktad. Det gick raskt framåt men själv tyckte Coolidge (s. 68) att det gick sakta: "My progress had been slow and toilsome, with little about it that was brilliant, or spectacular, the result of persistent and painstaking work, which gave it a foundation that was solid." Han skaffade sig inte fiender i onödan men när det gällde lade han inte fingrarna emellan. Som guvernör grundlade han ett rykte som stark man när han under en polisstrejk avskedade de strejkande och kallade in nationalgardet för att återställa lag och ordning. När den kände fackföreningsledaren Samuel Gompers hörde av sig formulerade Coolidge (s. 86) följande svar: "There is no right to strike against the public safety by any body, any time, any where."

Denna incident ställde Coolidge i det nationella rampljuset. 1920 blev han nominerad som Warren Hardings vicepresidentkandidat och de båda gick fram under efterkrigsmottot "return to normalcy". När Harding tillträdde blev Coolidge den första vicepresident någonsin som regelbundet deltog i regeringssammanträden, vilket gav honom en flygande start när han i augusti 1923 axlade presidentskapet. Coolidge (s. 111–112) noterar att han hade omtalats som presidentämne men tillägger blygsamt: "But I never took such suggestions seriously, as I was convinced in my own mind that I was not qualified to fill the exalted office of President." I valet 1924 blev han – utan att egentligen kampanja – president på egna meriter efter en jordskredsseger.³ Hans syn på presidentskapet lyder (s. 140):

3 Coolidge drabbades kort därpå av ett slag som han aldrig repade sig ifrån när sonen Calvin Jr. dog i blodförgiftning efter att ha ådragit sig ett bagatellartat skrapår på tennisbanan. Coolidge hade som vicepresident Charles Dawes, mannen bakom Dawesplanen för reglering av det tyska krigsskadeståndet.

It was my desire to maintain about the White House as far as possible an attitude of simplicity and not engage in anything that had an air of pretentious display. That was my conception of the great office. It carries sufficient power within itself, so that it does not require any of the outward trappings of pomp and splendor for the purpose of creating an impression. ... there is no need of theatricals.

En president måste inte bara tänka på hur han uppträder utan också på vad han säger (s. 142): "Each word has to be weighed in the realization that it is a Presidential utterance which will be dissected at home and abroad to discover its outward meaning and any possible hidden implications."

Coolidge (s. 118) låter förstå att hans syn på ekonomi formats redan i barndomen: "My fundamental idea of both private and public business came first from my father. He had the strong New England trait of great repugnance at seeing anything wasted." Här kunde Coolidge gå i takt med sin handelsminister Herbert Hoover som förde kampanjer mot ekonomiskt slöseri (Carlson 2020).⁴

När Coolidges presidentperiod led mot sitt slut och han verkade ha sitt återval i en liten ask samlade han ett antal journalister och delade helt sonika ut ett papper med tolv ord: "I do not choose to run for President in nineteen twenty eight." I memoarerna ger han flera skäl till sitt överraskande beslut. En president bör inte framstå som maktthungrig. En president lever i en artificiell miljö med jasägare som förr eller senare försämrar hans omdöme så att han riskerar att bli vårdslös eller arrogant. En president kommer från folket, han kom själv från folket och ville återvända till folket. Det har spekulerats i att Coolidge räknade med att en lång period av ekonomisk tillväxt måste följas av ett bakslag och det var precis vad hans efterträdare Hoover råkade ut för.

Om vi för ett ögonblick återvänder till *Svenska Dagbladet* (1927, s. 18) så hette det att: "Den tystlåtne har talat och genom sin lakoniska förklaring med en gång gjort slut på de senaste månadernas gissningar och kannstöperier kring hans person." Här gav man andra tolkningar till avhoppet: En strandad marin nedrustningskonferens, en besvärlig kongress, motstånd från farmare som nekats statsunderstöd, farhågor för att Demokraterna skulle hävda att han sökte mandat för en tredje ämbetsperiod trots att han bara suttit en period plus halvannat år som inhoppare efter Harding.

Coolidge avled i hjärtinfarkt 1933 vid blott 60 års ålder. Hustrun Grace överlevde honom med ett kvartssekel.

Det sades om Coolidge att han kunde hålla tyst på fem olika språk och en historia förtäljer att någon vid en middag ville slå vad om att han kunde få mer än två ord ur presidenten varvid Coolidge svarade: "You lose." Låt oss nu erinra om några tillfällen när Coolidge inte teg.

4 Coolidge tyckte dock att Hoover var alltför aktivistiskt lagd och gav honom smeknamnet "Wonder Boy".

I ett tal 1922 inför American Bar Association uppehöll han sig vid "The Limitations of the Law". Han framhöll (s. 175) att ambitionen att reglera, kontrollera och föreskriva alla mänskliga beteenden och relationer är urgammal: "It was always the practice of primitive peoples." En stark och handlingskraftig stat måste förvisso ligga till grund för all civilisation men vad som inte behövdes var ständig statlig inblandning i alla mänskliga affärer. Ökad centralisering och lagstiftning hotade folkets frihet (s. 181): "This would be to do away with the great main principle of our written Constitution, which regards the people as sovereign and the government as their agent, and would tend to make the legislative body sovereign and the people its subjects." Dessutom saknade staten kapacitet att ordna allt till det bästa (s. 182): "The government has not at its disposal a supply of ability, honesty, and character necessary for the solution of all these problems, or an executive capacity great enough for their perfect administration." Man bör betänka att Coolidge genomgående hade i åtanke den federala statens makt och befogenheter och ansåg att ekonomisk och social politik i görligaste mån borde utövas på delstatlig och lokal nivå.

Coolidge (s. 184) varnade för försök att åstadkomma framåtskridande längs genvägar:

Progress is slow and the result of a long and arduous process of self-discipline. It is not conferred upon the people; it comes from the people. In a republic the law reflects rather than makes the standard of conduct and the state of public opinion. Real reform does not begin with a law; it ends with a law. ... A sound and wise statesmanship which recognizes and attempts to abide by its limitations will undoubtedly find itself displaced by that type of public official who promises much, talks much, legislates much, expends much, but accomplishes little. ... The law, changed and changeable on slight provocation, loses its sanctity and authority. A continuation of this condition opens the road to chaos.

I sitt installationstal i mars 1925, det första som sändes i radio över hela nationen, förutsåg Coolidge (s. 198) allmänt välstånd (prosperity) och förespråkade offentlig sparsamhet (economy):⁵

I favor the policy of economy, not because I wish to save money, but because I wish to save people. The men and women of this country who toil are the ones who bear the cost of the government. Every dollar that we carelessly waste means that their life

5 Finansminister under Coolidge, liksom tidigare under Harding och därefter under Hoover, var skattesänkaren Andrew Mellon. År 1927 betalade bara 2 procent av medborgarna (de rikaste) federal inkomstskatt.

will be so much the more meager. Every dollar that we prudently save means that their life will be so much the more abundant.

Coolidge talade förstås inte om sådant som är svårt för enskilda individer eller grupper att organisera (exempelvis sjuk-, pensions- och arbetslöshetsförsäkringar) och han motsatte sig inkomstutjämnning med argumentet att det gäller att skapa villkor så att många kan lyckas i stället för att bestraffa dem som redan har lyckats.

I ett tal om "Toleration and liberalism" hösten 1925 talade Coolidge om dessa villkor i förhållande till militära utgifter. I fredliga tider borde man hellre satsa på att bygga vägar och bostäder och erbjuda utbildning än att lägga pengar på krigsfartyg och gevär. Coolidge framstår i detta tal som för sin tid ovanligt öppen för mänsklig mångfald. Han talade om att framåtskridande kräver en mångfald (variety) av synpunkter om samhället inte ska förstenas och varnade (s. 214) för den intolerans mot invandrare som följt på världskriget: "No matter by what various crafts we came here, we are all now in the same boat." Olikheter i fråga om födelse-land, religion och ras måste betraktas som oväsentliga om man ville bygga en upplyst civilisation. Och med en röst som skär in i vår egen tid utvecklade Coolidge (s. 215–216) ett resonemang om vad "America first" borde betyda såväl internt som externt:

The generally expressed desire of "America first" cannot be criticized. It is a perfectly correct aspiration for our people to cherish. But the problem which we have to solve is how to make America first. It cannot be done by the cultivation of national bigotry, arrogance, or selfishness. Hatreds, jealousies, and suspicions will not be productive of any benefits in this direction. ... We can make little contribution to the welfare of humanity on the theory that we are a superior people and all others are an inferior people. We do not need to be too loud in the assertion of our own righteousness.

I ett tal 1926, med anledning av 150-årsjubileet av den amerikanska självständighetsförklaringen, yttrade Coolidge (s. 228–229) några ord som blev närmast bevingade: "If all men are created equal, that is final. If they are endowed with inalienable rights, that is final. If governments derive their just powers from the consent of the governed, that is final." En ur svenskt perspektiv intressant detalj i sammanhanget är att Coolidge nämner att en av de amerikaner som var tidigt ute med krav på samtycke (consent), pastorn John Wise från Massachusetts, hämtat inspiration från rättsfilosofen och historikern Samuel von Pufendorf.⁶

6 Samuel von Pufendorf (1632–1694) var professor i Lund 1668–76 och därefter rikshistoriograf i Stockholm.

Coolidge kan i ekonomisk-politiskt avseende ses som föregångare till Reagan och Trump men hans personlighet visar föga likhet med dessa efterföljare. Han saknade Reagans humor⁷ och det moraliska avståndet till Trump är galaktiskt. Att Coolidge är Trumps antites torde ha framgått av flera av ovanstående citat och kan kompletteras med nedanstående (s. 112, 119, 120):

It is a great advantage to a President, and a major source of safety to the country, for him to know that he is not a great man. When a man begins to feel that he is the only one who can lead in this republic, he is guilty of treason to the spirit of our institutions.

One of my most pleasant memories will be the friendly relations which I have always had with the representatives of the press in Washington.

Perhaps one of the reasons I have been a target for so little abuse is because I have tried to refrain from abusing other people. The words of the President have an enormous weight and ought not to be used indiscriminately. It would be exceedingly easy to set the country all by the ears and foment hatreds and jealousies, which, by destroying faith and confidence, would help nobody and harm everybody. The end would be the destruction of all progress.

Till sist: Vad har 17-åringen som klev i land på Ellis Island samtidigt som Coolidge blev president med saken att göra? Jo, han är skälet till mitt intresse för amerikanskt 1920-tal. Han var min far.

Referenser

- Carlson, B., 2016. "From Old Country to New Haven and Back Again in Times of Boom and Bust", *Swedish American Historical Quarterly* 67:4, s. 203–215.
- Carlson, B., 2020. "Herbert Hoover – hållbarhetspionjären", *Svensk Tidskrift*, 27 november.
- Eswe, 1923. "Huru president Coolidge mottog dödsbudskapet", *Svenska Dagbladet*, 4 augusti.
- Johnson, P., 1998. *A History of the American People*. London: Phoenix Giant.
- Reeves, T., 2000. *Twentieth Century America: A Brief History*. New York & Oxford: Oxford University Press.
- Shlaes, A., 2007. *The Forgotten Man: A New History of the Great Depression*. London: Jonathan Cape.
- Shlaes, A., 2013. *Coolidge*. New York: Harper.
- Svenska Dagbladet*, 1927. "Utifrån: Coolidge", 6 augusti.

7 Coolidge var inte helt i avsaknad av humor. Han lär exempelvis ha kallat Vita husets personal till Ovala rummet med en ringklocka för att därefter gömd under skrivbordet iakttä deras förvirring.